

ХАНТЫ ЯСАН

Основана
1 ноября 1957 года

06.07.2023
№13 (3625)

Е.Д. Айпин 75 ола йис

4-5 >>

Манстӓр районӓн Унъюган кӓртӓн «III Айпинские чтения» немпи мирхот вӓс. П. Молданов верум хур

Юван Шесталов немпи
вухӓн мойлупсӓт
катлуптӓсьйт

>> 3

Ёмвошн йис
пурмӓсӓт тӓса верты
ёх ӓктӓщийлсӓт

>> 6-7

Вӓлупсы
щирл ара
версӓлӓ

>> 11

Шуши мир ассамблея ёх әктәцийлсәт

Лыпәт тыләщ 23-мит хәтәлн округев Дума хотн шуши мир ассамблея ёх депутатәт 18-мит мирхот вәс. Арсыр ийха әкмум верәт тәса верты па тўңширәңа ләщәтты пәта Еремей Айпин депутат ёхдал елпийн йәмсыева па хўв путәртәс.

Щәлта вән айкеләң ясаң Югра мўв промышленность департамент тәхи кәща юкана вәлты хә Александр Федченко верәс. Лўв лупәс, хуты тәм йисн арсыр рўтьщәты ширәт тыв юхтыйлды хәннехуятәт пәта мўң увәс мўвевн йәмсыева ләщәтты рәхл. Вантә, округ кәща ёхлўв туризм верәта ищиты ар вух есәлдәт.

Мосл щиты вер верты, ләлн ши вухәтиса ар пеләк юхды пелы Югра мўв вух лўңәтты тәхия ат юхәтсәт. Депутат ёхлўв лўв ясаңдал пила имухты кашашсәт па ши верн рәпитты пилдәт.

Тәм мирхотн Югра промышленность департамент тәхи кәща ләңкәр хә Семён Наумов ийха юхтум депутатәт елпийн «Вўды ташәт лавәлды»

верәт оләңән ясаң тәс. С. Наумов ясаңәт эвәлт уша йис, хуты хәщум олн 50 миллион шойт вух агропромышленной тәхета нәтупсы ширәтн есәлдсы. Ши вухәт вўды лавәлды ширәта ләщәтсийт. Тәнял ол вўды ташәт яма тәйты пәта тәп 22 миллион шойт вух округ эвәлт мәсы. Государстваев эвәлт миюм

нәтупсәт совхосн тәйты вўды ташәта тәләңтелн китсийт. Лыв юканәла вўлэт тәйты ёхлўва тәм пўш 15 миллион арат шойт вух есәлдсы. Щиты вўлэт пила рәпитты хәннехуятәта ям ар нәтупсы версы.

Шуши мир депутатәт ассамблея ёх кашәң кәща хә ясаңәт тўңширәңа хәләнтсәт па тәләңтелн лыв тәм мирхотн верум айкеләт уша версәт.

Путәр хәншәс:
Владимир Енов

Дума 21-мит мирхот версы

Лыпәт тыләщ 29-мит хәтәлн округев Дума хотн 21-мит мирхот версы. Ши пурайн ийха әктәщум депутатәт араттелн 27 поступсы ушәңа версәт па йәмсыева арталәсәт.

Лыв кўтәлн депутатәт Арсыр нәтупсы ширәт оләңән путәртсәт щимәщ хәннехуятәта, мәта ёх тәм йисн ләясты мәнсәт. Ши пәта округ Дума хот кәща хә Борис Хохряков лупәс:

» Тәм мирхотн мўң немасья йилуп поступсы вўлўв, мәта утәв унтасн арсыр вулаң нәтупсәт ләл хәрәта китум ёхлўва ләщәтты веритлўв.

Щиты округ поступсәт ширн, мәта утәт йилла кәщәитн хәншсийт, СВО хушә вәлум па ләлясум хәйт тынды-пеллы государства эвәлт мўвн мәты пилдйит, ләлн лыв Югра мўвевн вәлты хотәт омәсты ат веритсәт.

Щимәщ закон ширн ләщәтум вер тәп СВО тәхета йәңхум хәннехуятәта йокантты пилда, мәта ёх Россия Герой немн кат-

луптәсийт муй арсыр орденән Президент хәевн мойләсыйт. Ши йилуп поступсы ширн ләл хушә вәлум хуятәта, мәта хәйт мәшмәлсыйт муй пәратсыйт па лыв хоттел ёхлала, мәта утәт юлн атәлт хәщсәт, арсыр вән нәтупсы верты веритлы.

Щәлта депутатәт путәртсәт ши вер оләңән, хуты тәм йисн нәмты мосл ши хәйт па неңәт, мәта хуятәт Вулаң ләл хәрәтн вәсәт па рәт мўвев шавиман вуракәт пила ләляссәт. Ши хәннехуятәт иши йилуп поступсы ширн кашәң ол округев луватн мирәтн йәмсыева нәмты пилдйит.

Ши тумпийн округев Дума хот кәща хә Борис Хохряков путәртәс, хуты йәмсыева ин арталәты мосл «Житель осажденного Сталинграда» немн миюм хәйт па неңәт. Щимәщ хәннехуятәт ищиты Вулаң

лалн вәлум па ләлясум хуятәт юкана тәмхәтл лўңәтты мосмитл па ар ширн нәтты.

Әхәт мирхота юхтум депутатәт лупсәт, муй ширн юхи хәщум ол мәрн Югра мўвевн вәлты вўды ташәт тәйсийт па лавәлдсийт, муй хурасуп нәтупсийн хәннехуятәт округев кәщәитн версийт, ләлн аршәк вўды тәм йисн енмәлды.

» Ма ширемн, тәмхәтл вўды ташәт, мәта утәт Югра мўвевн вәлдәт, мўңева елды ищиты тәлаңа па йма тәйты мосл. Ши пәта мўң лывела ар ширн ищиты нәтупсы верлўв, – нәхмәс Дума хот кәща хә Борис Хохряков.

Мирхот сухнуптәты пурайн Югра мўвев депутатәт йәмсыева нәмәссәт, хуты Советской районән и ай вухаль Кимкапаул хәрты хәщәс, мәта ут ху-

шә немәлт хәннехә тәмхәтл иса ән па вәл. Ши пәта лыв хулыева нумәс версәт, хуты ши ай кәртәл тәләңтелн тәмхәтл ләп тәхәрты мосл.

Ар пеләк депутат ёх ән кашашсәт щит тәхәрты. Щәлта Дума хот кәща путәртәс, хуты лўв ищиты Нижневартонской район кәщәя рәпитмалн хәннехуятәтн хәюм арсыр ай кәртәт ләп ши тәхрәс. Па ширәтн, вантә, щимәщ вер ищипа ләщәтты муй тўңматты лывела тәмхәтл ән па рәхл.

Тәм 21-мит мирхотн Югра мўвев депутатәт ям хўв арсыр верәт оләңән кўтәлн путремәсәт па нәмәссәт. Әхәт лыв араттелн 27-мит поступсы ушәңа сащәңа версәт па кашәң ут пила хулыева кашашсәт.

Путәр хәншәс:
Владимир Носкин

Лыпāt тылāщ 22-мит хātлāн округ кәщa нe Наталья Комарова вухаль мир поэт Юван Шесталов нeмпи вухаң, мойлупсeт шуши хуятāта катлуптāс.

2023-мит одн шуши мир яснāt, литература па иса йис верāt лавāлды па нух алумты пāта хeт вухаң мойлупсы мāсы. Щит ши хуятāt eша холумсāt:

- ◆ Галина Константиновна Алгадьева, Сўмāтвош район Хулимсунт кeрт эвāлт вухаль арāt ариты, моньщāt путāртты ими;
- ◆ Вячеслав Юрьевич Кондин, Ёмвошн «Торум Маа» йис пурмāсāt шавиты хотн рeпитты хāнты хe;
- ◆ Александр Владимирович Перов, Сўмāтвош район Саранпауль вошн нявремāt нарāсты верāта вeндлtāты хe;
- ◆ Кондинской районāн

Юван Шесталов нeмпи вухаң, мойлупсeт катлуптāсыйт

▲ Ю. Шесталов нeмпи вухаң, мойлупсeт холумтум eх Н.В. Комарова пилд. Л. Теткина верум хур

Половинка кeртāн А.Н. Хомяков нeмпи Учинской историко-этнографической музейн рeпитты eх;

- ◆ Ёмвошн вeлды «Союз мастеров» нeмпи шуши мир йис пурмāсāt верты

тāхи eх;

- ◆ Нижневартовской район Варьeган кeрт эвāлт «Шeзв ни» нeмпи якты-ариты тāхи eх.

Мосл лупты, и хāннeхe сот шурāс шойт вухн

катлуптāсы, музейн муй па якты-ариты тāхи eх 250 шурāс шойт вухн мāсыйт.

Людмила Теткина хāншум айкел хāнты ясāңа тулмащtās:
Надежда Рагимова

«Торум Маа» хуши арāң-путрāң, вeйтaнтупсы вeс

Кашāң ол лыпāt тылāщ 22-мит хātлāн Ёмвошн «Торум Маа» музей хуши «...Когда заря с зарeю сходится» нeмпи мирхот верāнтлы. Щит вухаль мир поэт Юван Николаевич Шесталов шeңāt нeмāлдмāты щира верлы.

Юван Николаевич 1937-мит одн лыпāt тылāщ 22-мит хātлāн Сўмāтвош район Камрадка вухаль кeртāн сeма питāс. Лўв айтелдн лавāрт дaль пура олāңāн ар путāр хeлāнтāс, щирн айлат пураелдн дaль олāңāн стихотворенияйт хāншты питāс. «Языческая поэма» киникайн лўв нух питум eх олāңāн ар, «Салют над Невой» стих хāншāс.

Мосл лупты, лўв ар киника рeт мўвāд олāңāн хāншāс. Лўв пāteдa щит мет вудаң, вeр. «Макeм

ат» («Рeт мўв eпāлд»), «Щахыл» («Пāдāң»), «Най-Отыр эрыг» («Най-Отыр ар»), «Ac» па па стихотворенияйтāн лўв хāншāл, хутыса рeт мўвāt, йиңкāt, автāt мосман тāйдāлe, тeрума, вeнтāта, юханāта, вoятa, тухдāң вoятa вeн пeмaщипa лупл, дыв кашāң хāннeхeя eлды вeлды пāта eр мāлдāt.

Тāм eтн хотн тeп Юван Николаевич хāншум арлал, лўнātты арлaд сыящcāt. «Луи сам» тāхийн якты-ариты нeңāt «Ac» нeмпи ар арисāt. «Хайтнут

▲ «Хайтнут эрыг» тāхи eх арилāt. С. Ромбандеева верум хур

эрыг» тāхи eх вухаль па рўщ ясāңнāн рeп арāt арисāt. Ямал мўв эвāлт юхтум нe Юлия Накова Юван Николаевич олāңāн ар хошум ясāң лупāс. Александр Константинов «Хутнāt» нeмпи ар арийс. Любовь Миляева Юван

Шесталов нeмты щира «Най-Отыр эрыг» нeмпи ар хāншāс, тāмхātл ши ар вухаль па рўщ ясāңнāн арисы.

Светлана Ромбандеева хāншум айкел хāнты ясāңа тулмащtās:
Надежда Новыхова

Мирхота юхтум хәннехуятт

Е.Д. Айпин 75 ола ювмал пата мирхот верса

Уньюган непум ай вошн Манстяр район Ёмвош округ хуца лыпәт тыләщ 26-28-мит хәтләтн «III Айпинские чтения» немпи мирхот вәс, мәта тәхийн карты щүңкәт мухты па хон пеләк ех ищи путәр тәйсәт. Тәм олдн конференция Еремей Данилович Айпин 75 ола ювмал пата верса.

Лүв хәнты хәншты хәннәхә. Еремей Айпин государства па мир пата рәпитты политической деятель, «Союз писателей» тәхия луңман вәл, политической наукайт кандидат, «Заслуженный деятель культуры Ханты-Мансийского автономного округа-Югры» нем па тәйл.

Еремей Данилович – щит мет хува па сыяңа сашты хәншты хәнты хә, лыпәт тыләщн 27-мит хәтлән 1948-мит олдн Варьёган вошн Ёмвош национальной округ хуца сема питәс. Ащел – Данил Романович – велпәслуман вәлум хәнты, әңкел айтелдн вәтшәслә. Аганской әшкола етшуптумал юпийн лүв ар тәхийн рәпитәс, ар вер семн вантәс.

Арсыр рәпата верман

Варьёганской отделения Сургутской коопзверопромхоз хуца рәпитас, Аганской нефтеразведочной экспедиция хуца мұв карадәты тәхийн нәтәсман рәпитәс па «Сургут-Нижневартовск» карты әш верты тәхийн лаймаң рәпата тәйс. Хән лүв Ёмвош педагогической училища етшуптәс, 1971-мит олдн А.М. Горький немуп Литературной института вәндтәйдты мәнәс. Щи юпийн армияя яңхәс па Ёмвошн «Окружной комитет телевидения и радиовещания» хуца айкеләт әкәтты хәя рәпитәс. Округ творчества хотн фольклорной архив хуца кәщая вәс. 1987-мит олдн лүв Ёмвош округ народной депутатәт Совет хуца депутата пириша. Щи юпийн иса пұш щи әш хуващ щи мәнәс, по-

литика верәтн рәпитты хәннәхәя йис. 2005-мит олдн лүв «Политическое измерение экологических и этнических проблем Российского Севера в глобальном контексте» кандидатской непек хәншәс па политической наукайт кандидата йис.

Мәта тәхийн Еремей Данилович ән рәпитәс, мәта әш хуващ ән шәшәс, иса пұш хәншты верл ән хәйсәлә, нәптәл хуващ щит мет лүв сәмәла мәстәты вер вәс. Тәм хәтл лүв 40-кем арат хәншум ай путәр, вән путәр тәйл, щи хәншум утләл иса мұвәтн лүңәтлайт. Щи пата лүв хәншум непекләл арсыр мир ясаңа тәмхәтл тулмащтуман вәлдәт, щит английской, французской, финской, венгерской па ар мир ясаңата. Лүв олдәлдн хәншты учёной ех ясаңат

хәншләт: «Хәнты нумсәт, хәнты сәмәт эвәлт етты путрәт». Хәншты тәхелдн Айпин иса пұш кәншәл, йилуп ясаң, йилуп нумәс, йилуп пиш.

Тәм конференция ар ех яха пидтәщман ләщәтсәт. Мет вән рәпата версәт Ёмвош округ – Югра Дума хуца вәлты шуши мирәт ассамблея, Октябрьской район киникайт лүңәтты хот хуца рәпитты ех, Уньюганской Е.Д. Айпин немпи киникайт лүңәтты хот хуца рәпитты хуятәт, Октябрьской районной литературно-творческой тәхи хуца яңхты ех па «Серебряная Обь» немпи Октябрьской районной отделения «Югра лыңуптәты» хуца вәлты мир. Тәм мир киньща па ар хуят тәмәщ әктупсы верты яма нәтсәт.

Конференция хуца путәртты щира 60 эвәлт аршәк непек китсәт. Тәм әктупсийн лыв хәншум непекләл лүңәтсәт учёной ех, культура хуца рәпитты ех, нывремәт па айдат хуятәт вәндтәты ех, киникайт лүңәтты хотәт па музей хуца рәпитты мир, государственной па оса верәтн рәпитты хуятәт, мира нәтты пата вәлты ех, литературоведәт, краеведәт, путрәт па арәң, путрәт хәншты ех. «III-мит Айпинской чтения» хуца карты щүңкәт мухты Венгрия, Франция, США, Китай, Словакия, Дания, Норвегия хуца вәлты ех путәр тәйсәт. Тәм әктупсы верум пурайн «Общение с книгой Югры» кәсупсы па вәс.

Әкмум ех пәда карты щүңк мухты ям вұща ясаң, путәртты олднәс Владимир Юрьевич Зорин, щит политика верты хәннәхә, «Комиссия по межнациональным па межрелигиозным отношениям и миграции Общественной палаты

Российской Федерации» кэща хэ.

Ям ясаң сема питум ханнехэева па акмум мир пела ар хуятат путартсат. Иса нйл секция вэс: «Вэрт хэя йиты ханнехэ сэм эр, нумас эр каншад. Щит мет олаңан поикшаты тахета таксара вэлты мосл, нумсат таксара тайты мосл» (Е.Д.Айпин); «Югра хуца ханшум путрат эх вўша тэты мосл. Муй верман вэл. Муй ан тывас. Муй вўрн елды шэштты»; «Югра ханшты эх путрат – щит мўв-йиңк пела сэмәна вэлты щира кератты пишат»; «Иис эхлән нумасн вэлты, йис эхлән хәюм ясәтн вэлты, щатьщацилән эрн вэлты, ащилән эрн вэлты» (Е.Д. Айпин).

Там актупсы увас мир йис верат, йис нумсат пела керлаты патта верса, щипатта тата вера арсыр эх акмумсат па арсыр путрат тайсат. Тэх путрат – щит наука щира манты уат, тэх путрат па там мўв-йиңкев олаңан путар, там мўвн-йиңкан вэлты ханнехэ олаңан путрат.

Там актупсыя юхтум эх Уньюган вош хўват тэтылясийт там вош ванлтаты патта. Мир ешалт «Хатл» Ас-угорской театр хуца рэпитты эх ванлтупсы па верантсат. Щалта па шўкшатыйлды тахет вэсат, иса щимаш вет тахи лэщатыйлса. Щалта па йилуп киникайт ванлтасийт, щипатта кўтн вет киника – щит Еремей Айпин ханшум уат. Па вет ванлтупсы вэс, щит карты шўңкят мухты вантты пишат. Итл немл «Из Парижа с любовью», щит Франция хуца вэлты учёной ханнехэ Доминик Самсон Норман де Шамбур верум хурат.

Уньюганской киникайт лўңатты хот 2017-мит олн

Еремей Данилович Айпин немн масы. Щипатта ими Елена Юрьевна Осипюк путартум щирн, хан библиотека там путар ханшты хэев нем эша павтас, Валентина Геннадьевна Фанова, район хуца вэлты «Югра лынуптаты» ассоциация хуца кэща ими, имухты нумас пунас там мўвн «Айпинской чтения» немуп актупсы верты. Ищипатта олн там вер щипатта тывас. В.Г. Фанова там олатн пенсияйн вэл па ищимурт сыр-сыр тэхетн мира нэтасл. Лўв путрат ханшты ими, Манстар район хуца вэлты «Серебряная Обь» литературно-творческой объединения хуца кэща щира вэл.

Валентина Геннадьевна Е.Д. Айпин олаңан путартас:

» Еремей Данилович ма яха ванлтылум пура эвалт намлем, хан айлат эха худна вэсўв. Вэна ювмем юпийн ма нявремат ванлтаты питсум, щирн ван кўтн лўв ханшум путардал нявремат ешалт щипатта тыйлсум. Хан мўң проект версўв библиотекаев неман верты па щипатта проектэв тывас, мўң елды намасты питсўв, муй вўрн там немуп ут па елды тэты. Мўң Еремей Данилович иньшассўв, рэхл муй антэ лўв немуп актупсы верты, лўв кашашас. Щиты щипатта шимла мируп ай актупсы эвалт тамаш ван научно-практической конференция тывас, муй тахийн па хон пелак эх па путартсат. Ма ланхалум, вэна ювум нумсаң, эхлўв иса мирн ат вэлыит лыв лылана вэлтэл мэрн, па мўва ан шэшуммел елпийн ат вэлыит. Няврематта, айлат эха мосл лыв эвалтэла сэм нумас, ух нумас вўты. Щит хўты Най-Вэрт иты вэлты эх,

Уньюган карт музейн

Йис верат олаңан путартлат. П. Молданов верум хурат

щит хўты мўв луват, тарум луват нумсат тайты эх. Щимаш ханнехэ питарн нявремлўв па айлат эхлўв вэлты ки питлат, сэмәна, нумсаңа щипатта йиллат.

Валентина Ивановна Пащанина, Шеркальской этнографической музей хуца кэща ими, там мўвн вэлты Ас кўтуп хантэт яха пилташум тэхетн рэпитты ими, путартас, лўв па муй там актупсийн верантас:

» Ма тив киникайт тасум ванлтупсы верты патта, щипатта кўтн киникайт вэллат, мата уат Еремей Данилович эрн верман вэллат, лўв мўңева вухн яма нэтл. Па мата тата шўкшаты тахи па верлум.

Щалта па лавартнумасн елды путартас:

» Ма Шанш картан вэллум, айтелн ванттемн мўң йис вэлупсэв иса щипатта шаканл, иса ханты уат вэлупсэв эвалт йира раканлат, ясцев вэшас, поикшаты верев вэшас, ханты вэлупсы иса пўш худас. Щипатта ма иса тахета яңхлум, пакты кемемн йис вэлупсы йилла нух лэщатлум.

Конференция юпийн там путрат киникайт верлайт. «Айпинской чтения» юхтылум эх ям нумасн ара мансат, лыв щирелн тамаш ям тахийн лыпилал иса щипатта лудасат, сэмлал хошум рўвн юхатсайт. Тата путартум яснат, тата хэлмум нумсат елды щипатта ара манлат, ара тэлыит.

Путар ханшас:
Пётр Молданов

Россия мўвев народной мастер Ж.А. Хохлянкина

Пухқан юх эвэлт нялы вердәңн

Ёмвошн йис пурмәсәт тәса

Лыпәт тыдәщ 19-23-мит хәтләтн Ёмвошн «Торум Маа» йис пурмәсәт шавиты тәхийн вән мирхот верәнтсы. Щәта Югра мўвев 13 вош эвәлт шуши мир йис пурмәсәт тәса верәнтты ёх ийха әкәтсийт.

Мирхота 67 хуят юх-тылдәс, дыв күтәдн нивл хуят вәндтәты хуятәта вәсәт. Нялъяң кәт хуят ши хәтләт етшуптәты юпийн вулаң непекәтн катлуптәсийт. Ши тумпи лупты рәхл, вәндтәты хәр юпийн «Торум Маа» музей 35 хәннехә 56 йилпа верум пурмәс мәсәт.

Ийха ки лўнәтты, семинар мәнум мәр музей хота 427 хуят юхтылдәс, щирн мосл лупты, щит шеңк мосты па вулаң мирхот вәс.

Семинар пўншумн «Торум Маа» тәхи кәща нә Л.А. Алфёрова лупәс:

» Тәмхәтл мўң пәтэва ёмәңхәтл, вантэ, щимәщ ай хот йитн ши арат тәса шўкщәты, верәнтты, ёнтәсты имет па хәйт ийха әкәтсўв.

Людмила Александровна путәртәс олаңмит щимәщ мирхот олаңн, щит 2001-мит олдн «Торум Маа» йис пурмәсәт шавиты хотн вәс. Ши пурайн ищиты мет

каркам шўкщәты, ёнтәсты имет, йис пурмәсәт тәса верәнтты хәйт юхтылдәс. Хәс кәт олд мәнәс ши пура вўш эвәлт, итәхәт әнтәма йисәт. Тәп дыв эвәлтәла ар хуят тәмхәтл, Ёмвоша юхәтсәт.

» Интәм «Торум Маа» музей мўң пәтэва хошум хот юкана йис. Мўң әнтә тәп ванлтәлўв, хутыса йис пурайн шуши ёхлўв вәсәт, хутыса интәм вәлдәт. Мўңева иса хәншты мосл, щәлдта айлат ёха ши олаңн путәртты. Мет йм, хуты хәнты музейн рәпитты ёх щимәщ семинар верты нумәсн юхәтсийт, хуты учёнойт, щит Татьяна Александровна Молдана, Наталья Николаевна Фёдорова иса пурайн мўңева нәтләңн, – лупәс Л.А. Алфёрова.

Вет хәтл мәр мойң ёх арсыр пурмәсәт верты вәндтәсийт. Әмәщ, тәта әнтә тәп Югра мўвев верәнтты ёх вәсәт, пил округев эвәлт ищи юхәтсәт. Ямал мўв эвәлт Россия

мўвев народной мастер нем тайты хәнты хә Герман Егорович Након семинара юхтум ёх хўв ан верты вәндтәс. Лўв лупәс:

» Тәта ма нохәр юх эвәлт хўв ан версум. Хәл, наңк юх эвәлт ищи рәхл верты, тәп шеңк давәрт пил. Тәта ма вән хуятәт па няврәмәт вәндтәсум, ма хущема верәнтты ёх юхәтсәт, тәта ма ищи йилуп верәт олаңн уша версум, хоп юх эвәлт ай нялы версум, нюхәртсум.

Нуви сәңхум район Касум вош эвәлт мирхота йис пурмәсәт тәса верты хә Николай Анатольевич Тасманов юхәтәс. Лўв «Тәрумдор» неппи природной парк хущи рәпитл, мўвәт-автәт давәлдман тәйләлэ. Тәм вәндтәты хәр олаңн лўв щиты лупәс:

» Тәм мирхота ма вохсаюм дый верты па ши вәра ай ёх вәндтәты. Юлдн йма омәсман щит хәтл, мәр верты рәхл,

тәта айлтыева, путәртлум, ванлтәлум, хутыса щит верты. Тәм дый сўмәт юх эвәлт Анатолий Тырлин верәс, лўв Аган эвәлт тыв юхтәс. Щимәщ мирхота ванкўтды яңхийлдлум, вохләюм ки.

Хәнты хә Анатолий Александрович Каюков Нефтеюганской район Пунси вәнт кәрт эвәлт Ёмвоша олаңмит пўш щимәщ мирхота юхтәс. Лўв әңкел, яйлаң пил вәнт кәрт тәйләт, щәта вой-хўл велпәслуман, воньшумут әкәтман вәлдәт. Щиты путәртәс:

» Ма арсыр музейт пил, рўтьщәты тәхет пил рәпитлум, щәта шуши мир вәлты хотәт, лупасәт па па мосты утәт йис щирн омәслум. Ванлтәлум, хутыса йис пурайн хәнтәт вәсәт. Тыв ма олаңмит пўш юхәтсум. Вән пәмәщипа луплум ши семинар верум хуятәта. Ма няврәмәт па вән хуятәт юх эвәлт нялы верты вәндтәсум. Тәта ма йилуп верәт ищи

Тэс ёшпи имет ёнтэслэйт

Н.А. Тасьманов па Г.Е. Наков. Н. Рагимова верум хурэйт

ВЕРТЫ ЁХ АКТЭЩИЙЛСЭТ

уша павэйтсум. Ма эхлэйт, ай хопэйт, хопэйт, кешет па па арсыр пурмэсэйт йис ширн верлум, ма ширемн, кашэйт хэнтэ хуэйт шитэйт верты хошл. Ай пураёмн ши вера вэндтэсыюм. Мўн, вэнт кэртэйн вэсўв. Лўн пурайн яйдам вэнт кэртэв эвэйт йира мэндэйт. Ма ацем пида хэщийлсум. Иса пурайн кеши па лаюм пида йэхсум. Ацем вўды лавэйдман вэс. Муй лўв верэс, ма иса вантсум. Шиты иса хэнтэ верэйтэ вэндтэсыюм.

Россия мўвев народной мастер нем тайты хэнтэ ими Жанна Александровна Хохлянкина тэм мирхота Нижневартонской район Корлики кэртэвэйт юхтэс. Лўв 30 ол мэр кэртэйн пэльніцайн рэпитэс, ин рўтьшуман вэл. Лўв шиты семинар олэйн лупэс:

» Ма тыв вохляюм мойн эха ванлтэйт, хутыса ай няврем лавэйдты пўкэйн хир йис ширн ёнтты. Ваховской хэнтэйт йис пурайн шит тэп вўды сух эвэйт ёнтсэйт, шэйтэ шит юх эвэйт верум онтупа йирсэйт, лэйн лўв онтупн улты няврем ат лавэйтсэс. Шит ма ёнтсум, хэйн эвем сэма питэс, па

пелэкндыпия пўкэйн ёнтты мосл. Тэйтэ эвем пўкэйн ёнтман вэл. Шэйтэ йис сэк ёнтсум, шитэйт шэцэс, ацкацкем эвэйт хэщэсэйт. Ши хирья «перна» хэйнши ёнтты мосл, вантэ, хэнтэ мир кўтн шимэйт хэйнши ай няврем арсыр исхурэйт эвэйт лавэйт, ширн шиты ёнтлўв. Тэйтэ мўн сух эвэйт няврем лавэйдты пўкэйн хир ёнтсўв, йис пурайн шимэйт сух антэм вэс, ширн вўды сух эвэйт ёнтсэйт. Ма шит ёнтты ая вэлмемн вэндтэсыюм. Вантэ, ацкем Раиса Петровна Могильчина ищи Россия мўвев народной мастера вэс. Лўв мэт йама па тэса тунты эвэйт арсыр хэйншэйн пурмэсэйт верэс.

Тэм мирхот мэнум пурайн няврем лавэйдты пўкэйн хир ёнтты ар хуэйт вэндтэсы. Лўв кўтэйн Светлана Николаевна Сайнахова вэс. Лўв тыв Нуви сэцхум район Полнават вош эвэйт юхтэс. Лўв лупэс:

» Ма Поднават вошн кўлупн рэпитлум, «Сорни сэк» немпи кружокн нявремэйт тыйты па сэк эвэйт пурмэсэйт верты вэндтэйт.

Там ванэйн интернетн шивалэсум, хуты ешавэл Ёмвошн шимэйт вэн па мосты мирхот питл, вохты непек тыв китсум. Ин тыв Алина эвем пида юхэйтсум, лўв 11 ола йис. Эвем тэйтэ няврем лавэйдты хир ёнтэс, интэм юх нялы верл. Ма тэйтэ олэйтмит пўш сухн пэнтэйт па хэйншет ёнтсум, ишимэйт хир версум.

Ар хуэйт тэм мирхота юхэйтсэйт. Лўв кўтэйн ма Юлия Кузьмовна Миляхова пида путэртсум, лўв лупэс:

» Ма ин пенсияйн вэллум. Олэйтмит пўш шимэйт семинара юхэйтсум. Шецк эмэйт вэс, вэн пэмэщипа луплум шит лэщэйтум хуэйтэйт. Тэйтэ ма шар пунты хир ёнтты вэндтэсыюм. Сыры хэ эхлўв ши хира шар пунойлсэйт, лыпийн непек лэйтэ шэцэс вэл. Кашэйт хэ хуэйт шимэйт ут тэйтэ. Мўн ши ёнтты мэт йа хэнтэ неэйн вэндтэсыюв, шит Антонина Васильевна Чупрова. Лўв ванлтэс, хутыса ши хир тэса ёнтты мосл.

Манстэр район Шэйншош эвэйт юхтум ими

С.Н. Сайнахова

Мария Герасимовна Зверева мирхотн мойн эхими тайты хэйншэйн посэйт ёнтты вэндтэс.

Эмэйт вантты вэс, тэм пэсан эхтэйн омэсты кашэйт хэнтэ не лўв ширэйн шимэйт посэйт ёнтэйт. Имет кўтэйн путэртман шимэйт хурамэйт посэйт ёнтсэйт, шэйтэ омсум кашэйт не йама па тэса хэнтэ ширн ёнтты хошл. Йа, хуты мирев кўтн шимэйт эшэйт, имет вэллэйт.

Мослупты, тэм ветхэйт, мэр иса ёнтум пурмэсэйт, юх эвэйт верум утэйт музей хотн хэщэсэйт. Кашэйт хуэйт шитэйт пэды вантты шир тэйтэ, ширн музей хота вохлы.

Путэр хэйншэс:
Надежда Рагимова

МҮҢ ЁМАНХАТЛЭВ ШЕҢК

Лыпāt тылāщ яртъяңмит хātл, вўш эвāлт па иса 11-мит хātл, вўш вәнта Пулңавāt вошн Ямал мўвн мўвтел, мир «Нёрум мўв дыл» ёманхātл вэс. Щимāщ вулаң, вер пāта мўң Ямал мўв шуши ёхлўв вэлты-холты щирāt лавāлды па елды тэты тāхи кэща не Ольга Владимировна Гизатуллина (Огаркова) пида вāйтантийлсўв па лўв пидэла тўңщирāңа путремāсўв.

▲ О.В. Гизатуллина

Шуши мир йис
верāt лавāлдыт

**Ольга Владимировна,
мāтты айкел нāң олценāн
мўңева ин путārта?**

► Ма тām Пулңавāt вошн 1991-мит ол вўш эвāлт вэлты питсум. Сы-рыя педагогической колледжāн вәнлтыйлсум. Щи юпийн Тэпāл вош хуща па Д.И. Менделеев немуп пединститут етшуптāсум. Ма иса нявремāt вәнлтāты не щира лэщāтыйлсум. Тэп, хута кепā āн вэсум, ма и пўша культура верāt пелды сāmемн талсыюм. Щи киньща округ шуши

ёхлўв вэлты-холты щирāt лавāлды хота рэпитты юхātсум. Мет олāңāн āн па нэмāссум, хути хāнты па юрн мирāңāн кўтн мāнема елды шеңк сāmāңа тāйты вер мущатлум.

**Щи йис пурайн āл, эмāщ
вэс хāннехуятāt елпийн
тэса ариты па путремāты,
йма хэятн-неңātн тāй-
сыюм па хэлāнтсыюм.
Тэп ёхāt уша павātсум,**

▲ Юрн мир кātңāн арилāңāн. В. Енов верум хурāt

▲ «Ас хурам не» якты-ариты хот Восяхово карт Лорвош район эвāлт

**хути ма мет тэс арāң-
монщāң ёх кўта питсум.**

**Нāң Ямал мўв шуши ёх-
лўв вэлты-холты щирāt
лавāлды па елды тэты тā-
хи олāңāн айкел тўва, муй
щирн нын щāта рэпитлāты,
муй верлāты?**

► Иса 1990-мит ол вўш эвāлт па 2000-мит олāt вўш вәнты тām тāхийн кэщāя вэс па рэпитāс Инна Васильевна Сотруева. Юхи хāщум олātн лўв Ямал мўв шуши мирāt департамент кэща неңа рэпитты пиньщāс.

Ма па тэп Наталья Худи (Башева) па Сергей Валентинович Худи пида рэпитсум. Тāmхātл округ шуши ёхлўв вэлты-холты щирāt лавāлды па елды тэты тāхийн мўң па арсыр верāt лэщātлўв. Щиты хāнтэт, юрнāt, селькупāt па сāран ёхлўв культурайт арталуман па йилпатман кашāң хātл

мāр мўң тāта па вешката рэпитлўв. Араттелн 25 хāннехэ тām тāхи хуща сыр-сыр рэпатайт верл. Мўң хущева ин фольклор тэса вантты, ямсыева ар пелāк эвāлт щит уша верты хāннехуятāt щимāщ верāt пāта ищиты немасыя тāйлўв. Лыв, вантэ, моньщāt, йис путрāt па арāt муй якты, нарāслāты щирāt ищиты иса ушāңа-сащāңа тāmхātл тāйлāt.

Щālта Ямал мўв округ заслуженной культура рэпатнекāt мўң хущева па вэллāңāн, щит Татьяна Лар па Елена Уфимцева, мāта неңāн арталāңāн, муйсār пухāt муй эвет мўң хущева юрн мир вэлты-холты щирāt елды тэты ямсыева тāта веритлāt.

**Ольга Владимировна, мāта
тāхет эвāлт Пулңавāt воша
мўвтел, мир «Нёрум мўв
дыл» ёманхātл, порилāты
хāннехāйт ар пелāк юх-
тыйлсāt?**

ӘМЩА МӘНӘС

► Ма щиты луплум, хуты тәм «Нөрүм мўв дыл» ёмәңхәтл мўң хуцева кәт тәхийн йәмсыева ләщәтсы, щит округев ремёслайт хотн па округ шуши ёхлўв вәлды-холты щирәт лавәлды па елды тәты тәхийн. Щиты ремёслайт хотәң ёх, вантэ, сыр-сыр йис па йилуп пурмәсәң ванлтупсы ләщәтләт, мўң па тәта арсыр кәсупсәт муй ванлтупсәт па якты-ариты хотәтияха әктәшум вошәң мир елпийн тәса алыты веритлўв. Ин тәта араттелн ёмәңхәтлэв тўңщирәңа пориләты 300-көм хәннөхә Ямал мўв эвәлт ийха юхтәс. Щит, ма щиремн, мет вән па шеңк вулаң вер мўң пәтэва.

Тәп культура верәт ванлтәты пәта 185 хуят тәм хәтләтн Пудңавәт воша ар пеләк эвәлт йис. Тәнял ол 150 хәннөхә тәм ёмәңхәтлэвн вәс. Иса кашәң ол аршәк хуят юхәтл. «Ямал мўвәң мет хурамәң нө» кәсупсийн сыры оләтн тәп вет-хәт нө кўтәдн кәссәт. Тәм пўш 15 эвие щимәщ кәсупсийн вәсәт. Мўвтел мирев «Нөрүм мўв дыл» ёмәңхәтл пориләтыя тәмхәтл хәнтәт, юрнәт, селькупәт, сәранәт Приуральской, Ямальской, Лорвош, Пуровской, Надымской, Красноселькупской районәт, Надым, Пудңавәт, Лапәтнаңк вошәт эвәлт хәннөхуятәт ийха әктәщәт.

Тәп Новой Уренгой, Ноябрьск, Губкинской па Муравленко вошәт эвәлт ән юхәтсәт. Вантэ, щитәхетн шуши мирәт культура па рәт ясәт йа ән тайлдыт па шеңк шимл хәнты муй юрн мир щит вошәтн ин вәл.

Ма нәмәстемн, мўвтел мирев «Нөрүм мўв дыл»

ёмәңхәтлэв елды пелы мет йама, ташәңа па хурамәңа тәта ләщәтты пилтўв!

Ар хуят нух питсәт

Лыпәт тыләщ 11-мит хәтәдн «Нөрүм мўв дыл» ёмәңхәтл, пурайн дыв кўтәдн сыр-сыр щирәтн кәсум хәннөхуятәт округ шуши ёхлўв вәлды-холты щирәт лавәлды па елды тәты тәхи хуца кәщәитн арсыр вухәң мойлупсийн па ар щирн ишәкты не-пекәтн мир елпийн мәсийт.

Щиты мўвтел мир «Нөрүм мўв дыл» ёмәңхәтл мет вулаң мойлупсы Тамара Александровная Пырысеева Муши вош Лорвош район эвәлт вәлды неңа юкәнтсы па 35 щурәс шойт вухән катлуптәсы.

Лўв юпелн «Лауреат I степени» немн «аутентичной фольклор» щирн Прасковья Торопова па Розалья Талеева неңәна Аксарка вош Приуральской район эвәлт мәсийңән. Лын 23 щурәс шойт вухн катлуптәсийңән. «Лауреат II степени» немн «Сорнеңнай» якты-ариты хот Горки вош Лорвош район эвәлт Лидия Райх холумтәс, лўв па 17 щурәс шойт вухн мәсы. «Лауреат II степени» немн «Овас мўв» якты-ариты хота Татьяна Еновая па айдат ёх «Сорни тўтые» якты-ариты тәхия Пудңавәт вош эвәлт мәсийңән, лын ищи 17 щурәс шойт вухн кәтна мойләсийңән. «Лауреат I степени» хурасн «аутентичной фольклор па йәмсыева ариты щирн»

Хәнты эвие С.Г.Толба Кәсум Нью карт эвәлт

Хәнты нө пурмәсәң ванлтупсы

Айдат ёх якты-ариты «Тўтые» хот Пудңавәт вош эвәлт

Евгений Худи Яр-Сале вош Ямальской район эвәлт вәлды юрн хә юкәнтсы, лўв ищиты 23 щурәс шойт вухн мәсы. Щәлҗта «Лауреат I степени» «стилизованной фольклор щирн» Мария Вэлло Надым вош эвәлт юкәнтсы, лўв па 23 щурәс шойт вухн мәсы. Ищимәщ «Лауреат I степени» немн «стилизованной фольклор щирн» Светлана

Хатанзеева Самбург вош Пуровской район эвәлт юкәнтсы, лўв ищи 23 щурәс шойт вухн мәсы. Щитумпийн сыр-сыр хуятәт па якты-ариты тәхет ищиты ишәксийт па вән мойлупсәтн худыева ин катлуптәсийт.

Путәр хәншәс:
Владимир Енов

Сэрханл вошн ай хопЌтн кЌсупсы вЌс

ЛыпЌт єнумты тылЌщ 18-мит хЌтлЌн Сэрханл вошн «Катра Сэрханл» немпи музейн Сайма юхан хуща 22-мит пЃш ай хопЌтн кЌсупсы лЌщЌтман вЌс. КЃтЌлн Сэрханл па Нижневартонской районнЌн 18-40 олЌта ювум 37 ики па ими па 41 па елды олЌ ювум икет па имет 600 метра хЃваттуйн ай хопЌтн янхман кЌссЌт.

Мет сыры хЌнтЌт Йицк лЌнх поиккЌсЌт па нуви щЌшкан сух сЃнЌ щел вух мЌнхЌла йирсЌт па Сайма юхан хуща єсЌлсЌт. ЩЌлЌта кЌсупсы олЌнитсы. Щи юпийн етнхот вЌс. Тыв Ёмвош эвЌлт «Ёмвош єх» хЌнты имет па «Луи сам» вухаль имет ариты юхтойлсЌт па арЌт арисЌт. Щи тумпи тЌта шуши мирЌт арсыр кЌсупсЌт,

«Йицк лЌнх» верты вЌнл-тойлты хЌр лЌщЌтман вЌс, тынесты хЌрЌт рЌпитсЌт. Юхи хЌшум артЌн нух питум єх ишЌкты непекЌтн мЌсыйт. Щи єх елды Ёмвоша мЌнлЌт, тЌта ешавЌл ай хопЌтн кЌсты округ кЌсупсы питл.

ПутЌр хЌншЌс:
Людмила Гурьева

Нефтеюганской районнЌн шуши єх ЌктЌщийлсЌт

^ ugrategasport.ru сайт эвЌлт вЃюм хурнЌн

Нефтеюганской районнЌн «Моньщ» немпи рЃтщЌты тЌхи вЌл. ЛыпЌт тылЌщ 24-мит хЌтлЌн щЌта шуши єх ай хопЌтн кЃтЌлн кЌссЌт.

КЌсупсийн 75 хуят кЌсЌс, щит Нефтеюганской район Чеускино, Лемпино, Пой-

ковской, Салым кЌртЌт, Нефтеюганск вош па Сэрханл район итЌх кЌртЌт эвЌлт юхтум єх. Лыв кЃтЌлн

Чеускино кЌрт эвЌлт юхтум єх олЌнмит тЌхия питсЌт. Кимит тЌхия Сэрханл район эвЌлт юхтум шуши єх йисЌт, хЌлмит тЌхия – Лемпино кЌртэвЌлт юхтум хуятЌт.

Мосл лупты, тЌта нух питум хуятЌт ешавЌл Ём-

вош района Шапша кЌрта мЌнлЌт. ЩЌта вЌщ тылЌщ 8-9-мит хЌтлЌннЌн ай хопЌтн округ кЌсупсы питл.

«Новости Югры» сайт айкел хЌнты ясЌнЌ тулмащЌтЌс:
Надежда Рагимова

Вэлупсы щирл ара версэлэ

Тэнял ол лыпәт тыләщ сүхәнты кемн Муши вошн Лорвош районән мәнум «Ма Лорвош мүйем» ёмәңхәтәлн вәсум па рәпатаём ләщәтты щирн айкеләт кәншсум. Щи пурайн и хәнты ими Зинаида Васильевна Шиянова (Кельчина) пида вәйтантайлдсум па путремәсум.

Тәм неңев Лорвошн сема питәс, айтедн енмәс. Әхәт 1984-мит олн күтуп ашкола етшуптәс па икия мәнәс. Щи киньца икисаңн китумтак лын вәлтәл, хүватн хұл велпәс-луман вәснән. Хән Зинаида Васильевна 45 ола йис, лүв рүтьщәты пенсия мәнәс.

Щи вер олаңән айкел тәты неңем тәмиты щи мәнема лупәс:

» Иикем пида и хоп күтуп мотораң хопн мүй лүй тылщәт мәр кашаң пүйш 20-кем тонна хұл государствая кәт хәннехә юкана мийләсүв. Ин па күш икема еша кеншәк хұл мушәтты. Вантә, и хә щирн лүв тәм олаңн тәп 10-кем тонна хұл мәты веритл.

Зинаида Васильевна путәртәс, хуты лын ийкел пида нйәл няврем енмәлсәңн. Дыв тәмхәтл иса хулыева вәна па хоттел хуятәңа йисәт па арсыр тәхетн рәпитләт.

Щәлтә мин путремәс-мән, мүй щирн па мәта вүйш эвәлт лүв «Лорвош неңәт» якты-ариты тәхия яңхты питәс. Зинаида Васильевна нәхмәс, хуты 2002-мит ол вүйш эвәлт щи тәхи кәщая вәлты неңән Маргарита Константиновна Шиянов-вайн вохсы. Сырыя дыв иса арсыр хәнты мир арәт арисәт, мәта утәт якты-ариты тәхи хуша щи пурайн вәсәт. Әхәт «Ван рәтәт» ёмәңхәтлә Муши воша юхәтсәт.

Зинаида Васильевна иса яма кашаң якты-ариты

З.В. Шиянова. В. Енов верум хурнән

хотн ариюм хәнты арәт уша верәс па щимәщ нумәсн юхәтсы, хуты лүвела мулты йилуп арәт ләщәтты мосл.

Катра вүйш эвәлт хәнты неңәт тәса верәнтты па ёнтәсты хошсәт. Зинаида па яма ёнтәсл. Имүлты ёнтәсты пурайлн нәмәлмәс, хуты лүв вәна ювум пухәл вәртәщты верәл түйңматәс па щи вер олаңән хәнты ар ләщәтәс. Щәлтә щи «Ма Лорвош не тәс ариём» арәл лүв якты-ариты хота яңхты неңәта вандтәслә па ямсыева дыв елпелн арәмәслә:

– Ма Лорвош не тәс ариём,
Ма Лорвош не яснәм так!
Эви ма щи вәртәлдилем,
Яснәиём ки хәнуптәл,
Путриём ки щив рәхтәл!
Тыләщ эви ил ән вүйдем,
Хәтәл эви ил ән вүйдем.

Ешәлт йиты ям эвиём
Кәт ешәмна апәлмәдем,
Ям ясәңна путәртылдем ...

Щитәлн неңләл нух амәтсәт па кашәсәт щи арәл еллы мир елпийн ариты. Әхәт Зинаида Васильевна ийкел хә апщи вәртәщты Кунавәт мүйва яңхәс па щәлтә лүвела не тәс. Ин щи хоттел әх хуша нйәл няврем тәмхәтл ямсыева вәл па енмәл. Щи вер лүв ишиты хәнты ара версәлэ па немәтсәлэ «Вулды ма». Ин щи арәл яснәт лүв арийс:

– Ай Лорвош не, хон не ития,
Лорвош күтпа омсәлтыйлмал,
Хәлум әх әл тәялдыйлмал,
Хәлум мень не тәтьдилыйлмал ...

Зинаида Васильевна яснәт щирн, лүв ийкел хәлум яй тәймәл. Мет вән

яйл икия Зинаида Полуи юхан эвәлт мень түймәл, күтуп яйла – Щаня юхан эвәлт мень мушәтмәл па ай апщела Кунавәт эвәлт не вәртәщмәл.

Щәлтә «Бессмертный полк» элты лүв па ар тәйтәл. Щитәл хуша па иса тәмәщ яснәт тәса хәншмәл:

– Вән дәль әх тәм пурайна
Вән ащилүй дәля мәнмел,
Мир дәль әх тәм пурайна
Вәлты хотәл аратмел.
Пәсәң шувна шәкнуптыйлмел,
Түтна нух па вүйшитыйлмел ...

Мосл лупты, хуты Зинаида Васильевна Шиянова хәшум олаңн 10-кем хәнты ар верман тәйл. Лүв арәл па кашаң пүйш «Лорвош неңәт» якты-ариты хотн арсыр ай кәртәтн па вән вошәтн Ямал мүй луватн сәмәңа тәйлүйт па арилуйт. Щимәщ ушәң-сащәң неңәт Лорвош мүйвн вәлдәт!

Путәр хәншәс:
Владимир Енов

Югра хуца вэнлтыйлды щирят олґаҗан вер лэщятса

Лыпат тылащ 30-мит хятл ванта Югра мўвн вэлты ёх пищ тайсат вэнлтыйлды верят олґаҗан ханшты, вэнлтыйлды верят олґаҗан мулды нумас верты. Щит иса 46 вэнлтыйлды тэхет олґаҗан ханшты пищ вэс, муй вўрн ши тэхетн вэнлтыйлды верят мет ям тахи пела кератты. Тамаш вер немал «про ОБРАЗОВАНИЕ в Югре», щит Югра кэща ёхлўв па вэнлтаты па наука верят тэты департамент хуца рэпитты ёхлўв яха пилтащман верум нумас.

Тамаш вер «Открытый регион» тахи ёх лэщятты питсат.

Югра мўвев кэща ланкарими Елена Шумакова ясаңдал щирн, там проект мухты пищ вэл вэнлтыйлды верят иса тэхетн мет яма лэщятты. Ши вер мухты кашаң ханнеха пищ тайл лўв нумсал, лўв верал вэнлтыйлды тэхетн мет яма лэщятты.

Щалта па иса вэлты нэпат кашаң пўш мулды вўрн елды па йилуп верата вэнлтыйлды, иса пўш нух вўратты.

» Мўцева вера мосл нявремат па айлат ёх яма вэнлтаты. Вэнлтыйлды верят 3-4 олуп нявремат пила олнитты мосл. Ши пушхиет сора па яма вэнлтыйлды пищат тайллат. Ши па та мўң вера лаваллўв, мўцева вера мосл, аңкет-ашет, ай нявремат, вэнлтыйлды нявремат, айлат ёх па ши ёх вэнлтаты вэн ханнехайт лыв нумасдал ат ханшлат. Мўцева вера мосл лыв нэгупсэл, ши щира вэты арсыр сервисат па ши щира лэщятум верат лыв яма ат вантлат па ханшлат, муй вўрн ши

верят мет ям щира тэты. Муй вўрн ши сервисат верты мулды мосты ут карты щўңкят мухты сора вэйтты па та. Муй вўрн сыр-сыр кружокатн рэпитты па арсыр верят олґаҗан ханшты мосл. Вера мосл там вэнлтыйлды вера нётты, сервислўв яма нётты щира лэщятты, муй уша верты мосл ши вер сора вэйтты па та. Ши уллўв сыр-сыр вэнлтыйлды мирева ям нэгупсы ат верлат, – путартас Елена Шумакова.

Вэнлтаты па наука верят тэты департамент кэща хэ Алексей Дренин округ хуца вэлты ёха ясаң китас, там «про ОБРАЗОВАНИЕ в Югре» немуп вер хуца иса яма вантты мосл па муйсар нумасн ханнеха юхатла, ши нумас кэщя ханшты. Щит иса пўш вэнлтыйлды верят яма кератты па та верты мосл.

Мет вэн проект хуца кэщя вэлты эксперт лупас, матты та та 56 сыр-сыр вэнлтыйлды тахи ханшман вэл, ши кўтн арсыр колледжат, вузат, коррекционной ашколайт, Югорской физико-математической лицей-интернат, Ёмвош государственной меди-

Касум вош ашкола нявремат. Н. Рагимова верум хур

цинской академия, Асугорской институт, «Центр Военно-патриотического воспитания и подготовки граждан к военной службе» па па арсыр вэнлтыйлды тэхет.

» Вэнлтыйлды верят – щит вера ищира манты верят, ищира вэнлтыйлды пищат. Та та федеральной государственной стандартат верман вэллат, ши эвалт па тахия кератты иса ан рэхл. Щиты ши кўш. Тэп кашаң пўш нявремат вэнлтыйлды тэхетн пасыр пищ вэл ар щирашак кашаң хятл вэнлтыйлды вер кератты. Па щирашак вэнлтаты вер лэщятты, ши кўш государственной поступсэт лыпийн рэпитты мосл. Тамаш йилуп щира нявремат вэнлтаты верят пела проект верум ёх мет ши вантты питлат, – лупас Алексей Дренин. – Кашаң ханнеха ханшум нумас экспертатн яма вантты питла. Кашаң нумас олґаҗан мўң ещалт

ясаң луплўв. Ханшлўв, хэн ёх китум нумас там олатн вэлупсы вўша тэты пищ ан тайлўв, ханшлўв, хэн ханшум нумас Российской Федерация хуца вэлты поступсэта муй па округев хуца верты поступсыя ан мостал. Иса пўш нумас верум ханнехайта мўң юхлы ши ханшлўв, мата нумасат па поступсы щира яма вэллат, па муй вўрн лыв лэщятты пищ тайллат, ши нумасат мўң верат вўша ши тэллўв, ши нумасат вэлупсы вўша тэты па та иса мосты утат вэйтлўв. Ин мўң щимаш ям нумасат ши каншлўв, щимаш ям верят ши каншлўв.

Нын верты нумаслан олґаҗан, вэнлтыйлды па иса ёх верты ям нумасат олґаҗан нын ищи ханшаты. Щирн пищ вэл мет ям верят лэщятты па мет ям верят елды тэты.

Путар ханшас:
Пётр Молданов

Ар пұш па арсыр тәхетн ма иса Татьяна Нюдихасвовна Лар па Елена Хабиевна Уфимцева пида вәйтантийдсум. Щитемн кұш мата вошема айкеләт әкәттә а т мәнлүм, щи юрн имеңән па щәта мутшәлүм, хути дын арсыр ийха юхтум мирәт елпийн якләңән, ариләңән па юнтләңән. Щи киньща тәнял ол немасыя дын пида вәйтантийдсум па айкеләт вүты щирн ийха ям хұв пугремәсүв. Тәм пұш па ищиты Пулңавәт вошн вәйтантийсүв па щәлта нумәслам әкәтсум па дыв олңелн айкеләт хәшум күтн немасыя хәншты питсум.

Ушәң-сащәң айкеләт версәңән

Мосл лупты, хути Татьяна Лар па Елена Уфимцева Ямал мұв шуши әх вәлты-холты щирәт дывәлты па елды тәты тәхи хуца Пулңавәт вошн якты, ариты па нарәсләты неңәта ар ол мәр рәпитләңән. Щи тумпийн Ямал мұв культура заслуженной рәпатнек нем тайләңән. Тәм пұш лыпәт тыләщ күтупн и пұш па вантсум, муй щирн дын ийха әкәтшум хәннехуятәт елпийн хурамәңа пенщарн юнтсәңән, тәса юрн әхлүв як щирәт ванлтәсәңән, шеңк әмща арисәңән.

Муй щирн рәпитләңән, муй верләңән, ма дынән иньщәссум.

Елена Хабиевна, якты-ариты, нарәсләты тумпийн муй па верләты?

► Щитәт тумпийн мұң юрн мир арәт, иис путрәт, моньщәт ийха әкәтлүв. Щәлта щитәт вантлүв, арталәлүв, нәмәслүв, муйсәр утәт йилуп щирн тәса верты рәхл, ләлн әхат иса якты-ариты тәхет мәнты кемн па арсыр мир хәннехуятәта тунщирәңа моньщты, путәртты муй ариты веритсүв. Итәх пурайн ма нумсем щирн хурамәң арәт хәншлүм. Әхәт щитәт ар сувн ямсыева ләщәтләдәм па хәшум күтн мир елпийн ариләдәм. Щит, вантә, щухләңән, дывәртәң вер. Тәм ол мәр айлат пухәт па эвет ма рәт мирем юрн ясәема ищи муйкем әр па щом тайсум, щи арәт ямсыева па вәндтәсум.

▲ Елена Уфимцева па Татьяна Лар якты-ариты хәр верләңән

Вантә, ин тәм иисн рәт ясәев такды, муй щирн мұң айлат әхлүв шуши мирев арәт муй моньщәт пида елды рәпитты питләт. Вүтыщәлүм щиты лупты, хути ма юканәма хәншты арламанн щи оләңән айкеләт тәлүм, муйсәр хурамәң па тащәң увәс мұвевн мұң иис пурайт вұш эвәлт вәллүв, муй щирн хә әхлүв неңләл яма па мосман тайләт, муй щирн па әл хәннехуятәт дыв күтәлн вәщкәта вәлләт муй нәтәсләт, муй щирн па хуракуп тәмәщ увәс мұвие тәм нуви тәрум илпийн иса әнтәм. Итәх пурайн мұң юрн әхлүв ищиты арсыр мир елпийн якты-ариты хотәт ванлтәләт. Тәп па мирәт эвәлт вәлты хуятәтн уша павәтты ән веритлүйт, муйсәр ар па муй вер оләңән ариләт. Щәлта итәх щосәтн ар хәннехә щикүш ийха ариләт па дыв ар сувләл иса ар щирн мәнләт. Щи пәта мұң шуши мир культура

ийс арәт пида вәщкәта кашәң вер ләщәтлүв, ләлн мұң хәннехуятлүв тәса па хурамәңа арсыр мирәт елпийн ат арисәт па путәртсәт. Тәп щи юпийн, хән мұң арлүв, моньщлүв муй иис путәрлүв тунщирәңа мәнты питләт па арсыр мирн уша верлүйт, щит кашәң пұш дыв шеңк сәмәңа па мосман хәләнтты вүянтлүйт.

Тәмхәтл па муйсәр тәхет эвәлт вәлты әх юрн мир иис арәт ариләт?

► Ма щиремн, юхи хәшум пурайн Ямалской район эвәлт вәлты хуятәт тыв юхтыйдты кемн шеңк йма, тәса юрн мир иис арәт ариты хошләт.

Тәмхәтл ма дыв ариты щирләл арталәты неңәт күтн вәсум па дывел ин шеңк ишәксум. Щи мурта тәса па хурамәңа рәт ясәелн дыв юрн әхлүв культура верәт ванлтәсәт. Ин мосл лупты, хути хән-

тәт күтн па шеңк тәса иис арәт ариты хәннехуятәт вәлләт. Ма иса кашәң пурайн мұң кәща әхлүва путәртлүм, хути тәм щосн щимәщ хәйт-неңәт сәмәңа тайты мосл па кашәң пұш ишәкты. Вантә, тәм иисн тәп дыв унтасәлн мұң шуши мир культура верәт елды пелы ямсыева па хурамәңа ләщәтлүйт.

Щимәщ хәннехәйт Ямал мұв луватн ай көртәтн вәлләт.

Тәмхәтл па тәм якты-ариты хәрн нын муйсәр верәт оләңән арсыр мир хәннехуятәта ванлупсы версәты?

► Тәмхәтл мин юрн ясәңән хәншум арлүв арисүв. Щәлта па кәт ванлупсы хәннехуятәта ванлтәсүв, хута мұң ищи арисүв, яксүв па юнтсүв. Щәта альсүв, муй щирн амповхты хәюп морты мұвәл эвәлт лүв рәт мұвәла йил па юхи мәнты пурайн увәс мұвиел оләңән хурамәң арәт арийл па тәс путрәт путәртыйл.

Ин нәң мулты еша путәрта, мосләт муй әнтә нынана тәмәщ шуши мир әмәңхәтләт па муй унтас дыв верләт?

► Ма щиремн, тәмәщ әмәңхәтләт шеңк мұңева мосләт. Юрнәт, хәнтәт, селькупәт, сәранәт, рүщәт дыв күтәлн культура верәт тәса ванлтәләт, ар щирн кәсләт. Щи щирн мұң яма па ләхсәңа мин күтәвн вәллүв!

Путәр хәншәс:
Владимир Енов

▲ Л.Р. Хомляк

▲ Вэйтантупсыя юхтум неңәт. Л. Гурьева верум хурәт

Ма якәт лавәлты па якты вәндәтәты ясаң мәсум...

Щимәщ нем етнхотәйс, мәта ут лыпәт енумты тыләщ 9-мит хәтлән «Югра дьлңуптәты» оса тәхи хотн Маргарита Фёдоровна Рябова (Яркина) шәңәт нәмәлмәты щира ләщәтман вәс. Тәмхәтл лүв 65 ола ләдн йис.

Шай яньщман әк-тәшум мир Маргарита Фёдоровна олаңән нәмәлмәсәт па ям ясәт путәртсәт. Мет сыры тәм вухаль ими олаңән кина вәнтсүв. Тәм етнхот якты вера вәндәтәты не Фаина Иштимирова тәс. Лүв лупәс, хуты М.Ф. Рябова айтелдн якты вер пелы сәмәң эвия вәс, щирн әшкола юпийн Пулңавәт воша мәнәс па щәта культ-просветучилище етшуптәс, щәта ям арат ол «Сыра-Сэв» якты тәхийн якәс. Щәлта рәт Ваньщавәт кәртәла керләс па якты вера вәндәтәты питәс. Фаина Павловна лупәс, хуты лүв мет сыры якты вера М.Ф. Рябова эвәлт вәндәтыләс. Маргарита Фёдоровна щикүш непекәна йис, тәп ар ол кәртәт хүват яңхәс па хәнты па вухаль мир якты вер олаңән уша верәс,

киникайт хәншәс. Щәлта 1996-мит олн Ваньщавәт кәртән «Түтые» якты хәр ләщәтәс. Ин сыры щәта якты эвет вәна йисәт па ищи нявремәт шуши мир якәт якты вәндәтәләт. Тәмхәтл лүв вәндәтум неңиел Стелла Тимиргалеева сыры атәлт якәс, щәлта Раиса Головина пила «Ухшам илпийн як» яксәңән. Стелла лупәс, хуты М.Ф. Рябова дывел тәса па яма якты вәндәтәс, така тәйсәлә, щирн тәмхәтл лүвела вән пәмащипа ястәл.

«Югра дьлңуптәты» оса тәхев кәща не Людмила Алфёрова лупәс, муйсәр вән унтас Маргарита Фёдоровна тәс, вантә, лүв юпелдн хәнты па вухаль мирңән якәт хәщсәт, щирн нявремәт айтелдн щи вера вәндәтылты веритләт.

▲ Ю. Яркина «Хайтнут эрыг» тәхи ех пила «Аңкиём, наиём» ар арийл

Людмила Хомляк нәмәлмәслә, хутыса дьн юхи хәшум олаңн ийха ушхуль арәт ариман ипүляң арсыр етнхотәт альсәңән па яксәңән. Арсыр вошәта па кәртәта яңхман щитәт альсәңән, мира мет әмәщ вантты вәс. Тәмхәтл Маргарита Фёдоровна вән эвел Юлия Яркина «Хайтнут эрыг» («Пурвой ар») ариты-нарәсты ех пила «Аңкиём, наиём» (ясәң: Микуль Шульгин) ар арийс.

Ма ищи тәмхәтл лупсум, хуты мет сыры лүв эве-

ңәл Юлия па Александра педколледжән хәнты ясәна вәндәтәсум па иса пурайн нәмәссум, муйсәр аңкийн тәм ям эвеңән енмәлсыйңән. Щәлта ма М.Ф. Рябова пила вәйтәнтыйлдсум па имухты уша версум, муйсәр ям вухаль имие вәлмал.

Тәмхәтл мүн, «Ёмвош ех» ариты неңәт, «Аңки олаңән» (ясәң: Елена Шульгина, ар сув: Валентина Швецова) ар арисүв.

Путәр хәншәс:
Людмила Гурьева

НемӐлт хуят Ӑнт юремӐсӱв, немӐлт ут Ӑнт юремӐсӱв

ЩимӐщ нем лӱнтупсы кӐсупсы тӑйс, мӑта ут Югра мӱвевн «Центр технологий электронной демократии» немпи тӑхи ӕх лӕщӑтсӑт. Тӑм ол Ас хӑлты тылӑщ 27-мит хӑтлӑн 80 тӑл постӑсӱв ши пура вӱш эвӑлт, хӑн Ленинград вош блокада нух вӱсы, ширн тӑм кӐсупсы лӕщӑтсы. Югра мӱвевн тӑм кӐсупсы ай кер тылӑщ 10-мит хӑтл вӱш эвӑлт «Грани Ленинградской блокады» вер хӱваттӑйн олӑнитсы.

Тӑм вер киникайт хӑншум хӑ Даниил Гранин эвел, Марина Чернышова-Гранина лӕщӑтӑс. КӐсупсийн Д. Гранин па лӱв дӑлясум лӕхӑслӑн А. Адамовичӑн, О. Берггольцӑн, Б. Окуджавайн, М. Дудинӑн, С. Орловӑн, С. Ботвинникӑн и Югра мӱвев хӑншты ӕхн М. Волдинайн, Е. Айпинӑн, М. Анисимковайн, Е. Вдовенкойн, А. Тархановӑн па па хуятӑт хӑншум путрӑт, лӱнтарӑт, дӑлясум ӕх пищ-майт лӱнӑтты мосӑс.

КӐсупсыя Югра мӱв арсыр районӑт, вошӑт, кӑртӑт эвӑлт 7-89 ол луват хӑннехуятӑт эвӑлт 1800 вохты непеке па рӑпата юхтӑс. Щит эвӑлт арталӑты ӕх тӑп 88 рӑпата пирисӑт.

Вӑн кер тылӑщ 11-16-мит хӑтлӑтн арталӑты ӕх, щит М.К. Волдина, М.Н. Мадьярова, Л.Г. Лыткина (Миляева), А.С. Глухих, С.С. Динисламова, В.А. Квашнин па Г.Н. Хвастунова лӱнтарӑт хӑлӑнтсӑт па мет тӑса лӱнӑтты ӕх пирисӑт. Лыв лупсӑт, хуты шеӑк йм, щимӐщ кӐсупсийн аршӑк хуят кӑсты питсӑт, мет ӕмӑщ, хуты ши кӑсты ӕх кӱтн 7-18 ол луват нявремӑт вӑсӑт.

КӐсупсийн 139 няврем кӑсӑс: 1-мит тӑхия – Милена Абилюкенова, 2-мит тӑхия – Екатерина Перевалова, 3-мит тӑхия – Артур Фахрутдинов питсӑт.

19-35 ола ювум 5 хуят кӑсӑс: 1-мит тӑхия – Зарина Калижанова, 2-мит тӑхия – Константин

КӐсупсийн нух питум ӕх

Кудымов, 3-мит тӑхия – Кристина-Каролина Сокол питсӑт.

36-60 ола ювум 13 хуят кӑсӑс: 1-мит тӑхия – Дмитрий Решетников, 2-мит тӑхия – Наталья Рощина, 3-мит тӑхия – Светлана Устюжанина питсӑт.

60 па щит эвӑлт вӑн ол вӱша ювум яӑ хуят кӑсӑс: 1-мит тӑхия – Галина Леогитна, 2-мит тӑхия – Мария Эккерт, 3-мит тӑхия – Татьяна Киселӑва питсӑт.

Ши тумпи Тимофей Зотов, Данил Мануйло, Артемий Сахипов, Данил Чертолин, Надежда Шерстюк, Кирилл Шуп-

лецов, Илья Шеглинков, Ольга Полухович, Ираида Самоловова, Галина Харитошина арсыр немӑт хӱваттӑйн ишӑкты непеке холумсӑт.

Ма М. Эккерт иньщӑсум, муй пӑта лӱв кӑсты нумӑс верӑс. Юхлы лӱв лупӑс, хуты ащел Григорий Молданов дӑлясӑс, ширн лӱвел нӑмман тӑйты пӑта кӑсты нумӑс верӑс. Лӱв ширӑлн, арсыр ол луват хӑннехуятӑт кӱтӑлн кӑссӑт, тӑп мет йм, хуты ши кӱтн мет ар ӕнумты пушхие вӑс.

Путӑр хӑншӑс:

Людмила Шульгина

Хурамӑң Югра мӱвев олӑңан

Лор доньцӑн питсы –
Шеӑк хурамӑң,
Хӱвн нуви доньц,
НемӐлт ӑн кӑл.
Хӑтл ӕтӑс, ишки, мӱңева ишки
Кер нӑмӑлта, доньцӑн питса.

Вӑнт – лӱнӑн вусты,
Сӱсн – хӑншӑң,
Тӑлн – нуви доньцӑң ӕшӑң.

Ас, вӑнт, лор.
Ма шеӑк амӑтлум.
Тӱкьякӑң кӑрт шумая
Вӑл ай Юхан ас.

Хурамӑң шала,
Щишкет арилӑт,
Йиӑк шурийл,
Мирн щит ши нӑмлы.

Хурамӑң ӑня ӕнмӑл,
Па нӑхл.

Пӑтламӑс.
Нюр ӕш иты кӑл тылӑщ
Вӑн Асӑв хуца.

Вӑн нохӑр юх илпийн
Хӑншсум ма тӑм путӑр.
Ташӑңа вӑл ташӑң мӱв

Вусты лӑпӑт тӱнӑкӑт.
Сӱмӑт юх ара ӕнмӑл
Кӱшар лӱв пӱнӑлӑн нӑхман дӑль.
Хӑлум хутӑң тӑрум хӱват мӑнӑлӑт.
Хурамӑң, хӑсды тӑрум хӱват.
Йм ӕпӑл катра вӑнт эвӑлт.
Шеӑк йм, ма елды мӑнлум
Вӱр хӱват пӑсды мӑнлум.
Хӱлӑң Ас па хопев хуца,
Мӱң кӑртӑв хуца
Вӑл вӑнт шумая, хӑсда.

Наталья Мешалкина

Хӑнты ясӑңа тулмащтӑс:

Альбина Гришкина

Епләң шайт верләт

Россия мўеве хўваттын 190 мултас арсыр мир вәл. Кашәң мир дыв культураел, дыв йис верләл, лавәлман тәйләт. Москва хон вошн «Сургев» нөмпә тәхи ёх нумәсн юхәтсыйт Россия мўевен вәлты арсыр мирәт яньщты шай ләщәтты, щиты мойң ёх епләң шайт яньщман арсыр мирәт оләңән уша павәтты щир тәйләт. Хутыса дыв щит версәт, мўңева «Сургев» тәхийн рәпитты не Наталья Штыкало пүтәртәс.

Ләвәлт щит вер әхтын рәпитләт. Щит верләт, ләдн мойңа юхтум ёх щит шай сувенир иты ат ләтсәт. Н. Штыкало лупәс:

» Кашәң мир хәннөхә хотәлн пәсанән дыв яньщты шай омәсл. Мўң шай мухты ләңхәлүв иса хуятәта ванлтәты, муйсәр мирәт Россияевн вәлләт. Кашәң шай вўйман хәннөхә уша павәтл щит шай яньщты мир оләңән. Шай хушапн щит мир ләмәтсух ванлтәды, щит мир оләңән хәншды. Кашәң шая мўң пундүв щит турнәт па лыптәт, мәтайт дыв вәлты мўвелн өнүмләт.

Ин вәнты «Сургев» тәхи ёх хәлүм пўш арсыр шай хушапәт версәт. Оләңмит утн дыв Россияевн вән мўвәт әкәтсәт, дыв шайдал версәт, щит мўвәтн вәлты мирәт оләңән хәншсәт. Кимит шай хушап дыв Еврейской автономной мўвн Биробиджан вошн вәлты мирәт оләңән ләщәтсәт. Хәлмит шай хушап Увәс мўвн вәлты шуши мирәт оләңән версәт.

Щит оләңән Н. Штыкало лупәс:

» Щит шай хушап мўң Увәс мўв, Сибирь па Дальний Восток Ассо-

Н.Ф. Штыкало

циация ёх пида ийха ләщәтсүв. Вән пәмәщипа щит тәхи кәщә ләңкәр неңа Нина Глебовна Вейсаловая луплүм. Дыв иса верәтн мўңева нөтсәт, ләдн арсыр мирәт хурәт тәса хәншман ат вәсәт, ләдн шайн тәп мосты турнәт па лыптәт ат вәсәт. Кашәң мир эвәлт кәт-хәлүм хуят пида рәпитсүв. Дыв мўңева рәт ясәңән пүтәр па пүтәр сый китсәт. Елды мўң ләңхәлүв кашәң шай хушапа «QR-код» нөмпә ут верты, щит унтасн шай яньщты хуят кашәң мир ясәңән пүтәр хәләнттты щир тәйты питл. Оләңән щиты верлүв, елды па щит вер әхтын рәпитты питлүв.

Мосл лупты, мәнүм олдн Москва хон вошн шуши

Наталья Фёдоровна хәнты па вухаль неңәта епләң шайт мойләс. Н. Рагимова верум хурәт

мирәтоләңән шай хушапәт мойң хуятәта ванлтәсыйт. Щитв Югра мўеве кәщә не Н.В. Комарова ищит юхтыләс. Лүв щит пурайн лупәс, Югра хуши шуши мирәт ясәт лавәлты пәта ар верлы.

» Мўң Наталья Владимировна хәләнтемв юпийн уша павәтсүв, хути мөт шопәң шуши мир ясәт лавәлты па ай нявремәта елды тәты, – лупәс Наталья Штыкало. – Мўң шай хушапәт мухты ләңхәлүв иса мира ванлтәты, хути Увәс мўвн әнтә тәп мўв илпийн питы вуй вәл, щәта вәлты мирәт – щит мөт вән тащ.

Хәнты шай дыв ищит верәнтсәт, хушапн хәнты ёрнәсн ими хур верман

вәл. Щит шай иван-чай, анши, таволга па па лыптәт эвәлт верум.

Иса шайт хурамәң хушапәтн верлүйт, щит мойң ёх пәта мөт ям мойлупсы питл. Щит шай интернет мухты ләтты щир вәл.

Пүтәр хәншәс:
Надежда Рагимова

Ханты ясанг
(Хантыйское слово)
№13 (3625), 06.07.2023

Соучредители
Дума, Правительство
Ханты-Мансийского
автономного округа – Югры

Издатель
Департамент внутренней
политики
ХМАО-Югры

Редакция

Директор, главный редактор –
Динисламова С.С.
Телефон (3467) 33-36-82

Заместитель главного
редактора – Рагимова Н.В.
Телефон (3467) 33-24-02

Ответственный секретарь –
Вах Н.И.
Телефон (3467) 33-24-02

Адрес редакции и издателя:

628011, г. Ханты-Мансийск,
ул. Комсомольская, 31
тел./факс (3467) 33-17-52

E-mail: gazeta@khanty-yasang.ru
Газета размещена на сайте
www.khanty-yasang.ru

Отпечатано:

ООО «Новости Югры-
Производство» г. Сургут,
ул. Маяковского, 14.

Индексы 04393, 54393

Тираж 2166 экз.

Заказ 3157

Цена свободная

Газета
зарегистрирована
Управлением Федеральной
службы по надзору в
сфере связи,
информационных технологий
и массовых коммуникаций по

Тюменской области,
ХМАО-Югре и ЯНАО.

12+

Свидетельство о регистрации
ПИ №ТУ 72-00796
от 23 января 2013 г.

Мнение авторов публикаций
не обязательно отражает
точку зрения редакции.